

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ

ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

1

ΙΣ ταύτην τὴν Μονὴν μεταβαίνει τις εἴτε ἐκ Φαναρίου ἀπ' εὐθείας, εἴτε, ὅπερ προτιμότερον, ἐκ Μουζακίου, εἰς ὃ ἔρχεται διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μὲν μέχρι τοῦ σταθμοῦ Φαναρίου, ἐπὶ ἵππου δ' ἐκείθεν ὥραν 1½· δύναται δὲ καὶ ἐκ τῆς Στάσεως Φαράρ-Μαγούλας νὰ ἔλθῃ εἰς Μουζάκιον. Ὁ κατερχόμενος ἐκ Φαναρίου, ἵνα μεταβῇ εἰς Μουζάκιον, παραμείβεται πρῶτον λόφους πλήρεις ἀμπελώνων, ἐν οἷς ἄφθονα ὀπωροφόρα δένδρα, εἶτα δ' ἐξέρχεται εἰς τὸ πεδῖον, καὶ ἐν ἀριστερᾷ μὲν εὐρίσκει τὸ χωρίον Πύργων ἐν τῇ ἀρχῇ χαράδρας ἀγούσης εἰς Βουνέσι, ὑπὲρ τὴν ῥαίνονται ἐρείπια ἱκανὰ ἀρχαίου τείχους, πιθανὸν

τῆς ἀρχαίας Ἰθώμης, ὡς ἐν ἐτέρᾳ πραγματείᾳ θὰ εἴπωμεν· ἐν δεξιᾷ δὲ τὸ χωρίον Κατᾶ, ἴσως τὴν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς μνημονευομένην Καπούαν, ἔδραν Ἐπισκόπου «Φαναρίου καὶ Καπούας» (*), παρ' ὃ ἐκτίσθη ἡ Ζωγραφία καὶ τὸ Ζηχαροποιεῖον τοῦ αἰοδίου Χρηστάκη Ζωγράφου, ἀμφοτέρα σύνδενδρα καὶ περιῤῥυτα· ὀλίγον δὲ πρὸς ἀριστερὰν τοῦ Κατᾶ σφίζονται ἔγνη ἀρχαίου ὑδραγωγείου, νῦν μὲν ἀρδεύοντος τὴν Ζωγραφίαν, πάλαι δὲ ἄγοντος τὸ ὕδωρ, ὡς φαίνεται, εἰς Γόμφους· ἡμίσειαν δὲ ὥραν πορρωτέρω τοῦ Κατᾶ εἰς τὰς ὑπωρείας διέρχεται διὰ τοῦ γραφικωτάτου χωρίου Μαυρομματίου, πατρίδος τοῦ Καραϊσκάκη, συσκίου ἐκ τῶν πολλῶν συκομορεῶν καὶ καταρδεύτου ἐκ τῶν πανταχόθεν περιβρέοντων αὐτὸ ὑδάτων, καὶ μετὰ 20 λεπτὰ διὰ τοῦ ὀρητικοῦ χειμάρρου ἀφικνεῖται εἰς τὴν κώμην.

Τὸ Μουζάκιον ἡμιώριον σχεδὸν ἀπέχον τῶν ἀρχαίων Γόμφων, ὧν σφίζονται ἱκανὰ ἐρείπια, ὡς ἀλλαγῆ θὰ ἱστορήσωμεν, κεῖται πρὸ τῆς εἰσόδου διασφάγος ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ βουνοῦ τῆς Γούρας (Ἰτάμου)

(*) Ἴδὲ ἐπιγραφὴν ἐκ τῆς Μονῆς Δουσίκου δημοσιευθεῖσαν ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ Ἔστιά τοῦ ἔτους 1894 φυλ. 21 καὶ 22.

καὶ ἑτέρας τριγωνικῆς συστάδος βουνῶν τοῦ δήμου *Νεβρουπόλεως* ἀποτελούσης τὸν δεύτερον στίχον τῶν ἐκ τῆς Πίνδου ἐκφυομένων ἐν τῷ Θεσσαλικῷ πεδίῳ βουνῶν, ἐφ' οὗ τὰ χωρία *Βουνέσι, Μισερικόλας, Μπλάσδοι*, ὡς ἐν ἑτέρᾳ πραγματείᾳ «περὶ τῆς Μονῆς Κορώνας» θὰ διαλάβωμεν. Ἡ διασφάξ αὕτη καλεῖται *στενὸν τοῦ Μουζακίου* ἐκ τῆς ὁμώνυμου κώμης, καὶ δι' αὐτῆς ἄγει ἡ ἑτέρα εἰς Ἡπειρον ὁδός.

Ἡ ἐκ Μουζακίου ἄνω εἰς τὴν Μονὴν ἄγουσα ὁδὸς παρέρχεται ἐπ' ἀριστερὰ τῆς διασφάγος λόφους καταφύτους καὶ γλοερωτάτους παραρρέομένους ὑπὸ τοῦ διὰ τοῦ στενοῦ διερχομένου χειμάρρου *Παμίσου*. Ἡ διασφάξ ἀνοίγεται μετὰ βραχὺ καὶ ὁ ἀναρριχώμενος πρὸς τὴν πλευρὰν τῶν βουνῶν ἔχει καταντικρὺ τοποθεσίας θαυμασίας, ἄνω μὲν τὰς κορυφὰς τῆς Πίνδου *Ὁξύρα, Καράβαρ καὶ Τύμπανον* χιονοσκεπείς, μικρὸν δὲ κάτω δάση ὄξυῶν καὶ κατωτέρω ἀγρούς γλοερούς καὶ κώμας καταρδεύτους καὶ συνδένδρους, τὸ *Φλωρέσι, τὴν Ζερέσιην, τὴν Νεβροβούρισταιν*. Μετὰ πορείαν δὲ μιᾶς σχεδὸν ὥρας ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βουνοῦ, ἣτις ποικίλλεται ἐκ τῶν βληχθῶν τῶν ποιμνίων τῆς Μονῆς, ὧν ἐκεῖ πού εἰσιν ἐμπεπαρμέναι αἱ μάνδραι, καὶ τῶν ποιμενικῶν αὐλῶν καὶ τῶν ὑλακῶν τῶν μολκοσσῶν, ἀφικνεῖται ὁ ὁδοιπόρος εἰς μικρὸν ὄροπέδιον, μᾶλλον δ' εἰπεῖν μικρὰν λεκάνην σχηματιζομένην ὑπὸ δύο κωνοειδῶν κορυφῶν τῶν παρακειμένων τῷ στενῷ λόφῳ, ἐξ ὧν ἀναβλύζουσι πηγαὶ ἀφθονωτάτου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος ἀποτελοῦσαι πλεῖστα ρυάκια, ἐν ᾧ ἱδρῦται ἡ Μονή. Ἄλλ' ἡλίκη ἀντίθεσις πρὸς τὴν περιβάλλουσαν γλοεράν καὶ σφριγῶσαν φύσιν ἀφθόνῳ τῇ χειρὶ ὑπὸ τοῦ Πλάστου εὐνοηθεῖσαν ἀναμένει αὐτόν! Ἡ Μονὴ σύγκειται ἐκ μικροῦ περιβόλου, ἐν ᾧ εἰσιν ἐνφωκοδομημένα πενιχρότατα τῶν μοναχῶν καὶ ὑπηρετῶν δωμάτια καὶ μαγειρεῖα καὶ σταυλοὶ καὶ ἀχυρῶνες, καὶ τὸ Ναῖσκον ἐν τῷ μέσῳ. Ἡ ἀβελτερία, ἀμουσία καὶ ἡ καθ' ἑξὶν ὀκνηρία τῶν μοναζόντων μετέβαλον αὐτὴν εἰς ἀληθῆ συφεόν, ἐν ᾧ ἀναμιξῆ συζῶσι βοσκήματα μετ' ἀνθρώπων. Ὁ ρύπος καὶ ἡ ἀκαθαρσία ἐπικάθηται ἀποτελοῦντα νέα πετρώματα ἰδιοφυῆ καὶ φαίνεται ὡσεὶ ὁ λύθρος τῶν στρατιωτῶν τοῦ Καίσαρος καθαρθέντων ἐκεῖ μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν Γόμφων. Ὁ Ναῖσκος ἐκ τῆς ἀσυγγνώστου ἀμελείας ἐρράχη πανταχοῦ, οἱ δὲ τοῖχοι διεφθόγότες χαίνουσι, καὶ οὐχὶ μετὰ μακρὸν χρόνον θὰ καταπέσῃ ὑπὸ τῶν καταρρέοντων ἐκ τῆς στέγης ὑδάτων· αἱ ἀράχαι ἀπὸ ἐτῶν ὑφίνουσαι ἐν αὐτῷ τὰ ἀράχια αὐτῶν ἀπήρτισαν ἀληθεῖς σκηναὶς ἀδιαπεράστους, καὶ ὁ πειρώμενος νὰ ἐξετάσῃ μάλιστα τὴν ὄροφὴν καὶ τὰς ἀγιογραφίας κινδυνεύει ν' ἀποπνιγῇ ὑπ' αὐτῶν· ὁ δὲ πρόνακος ἔχει μεταβληθῆ εἰς ἀποθήκην ἀσβέστου. Ὅτε ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Μονῆς ἦν πρωΐα τῆς 14 Μαΐου 1895. Ὁ ἥλιος πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀνατεῖλεῖ φωτίζων καὶ ζωπυρῶν τὴν γῆν, ἡ δὲ περίεξ ἀκμαία καὶ ζωηρὰ φύσις ἀπήστραπτεν ἐκ τῆς ἀνταυγείας, καὶ αἱ ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν δένδρων ἐπικαθίσασαι σταγόνες τῆς νυκτερινῆς δρόσου ἔλαμπον ὡς παμπληθεῖς ἀδάμαντες, ἐφ' ὧν διαθλώμεναι αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες ἀνελεύοντο εἰς τὰ ἐπτὰ τῆς ἵριδος χρώματα, τὰ δὲ πρόβατα ἡμέλιγοντο ὑπὸ τῶν ποιμέ-

νων, ὧν ἔνιοι ἐπήγγυον πορρωτέρω τὸ γάλα καὶ ἕτεροι ἐξήγουν τὸ βού-
τυρον. Ἄλλ' ὄλως ἀντίθετος πρὸς τὴν φιλοξενίαν τῆς φύσεως ὑπῆρξεν
ἡ τῶν μοναχῶν. Κύνες μολοσσοὶ πέντε ὑπεδέξαντό με καὶ παρὰ μι-
κρὸν θὰ κατεσπαρασσόμην ὑπ' αὐτῶν, ἂν μὴ ποιμενίσκος τις ἐπενέβαινε
καὶ διὰ συριγμῶν καθυσάχαζεν αὐτούς· διότι οἱ μοναχοὶ ἀπαθέστατα
ἐθεώοντο ἐκ τῆς Μονῆς, καὶ θὰ ἔχαιρον μάλιστα σφόδρα, ἂν οἱ κύνες
ἐγίνοντο αἰτίοι νὰ μὴ ἐπισκεφθῶ τὴν Μονήν, καθόσον τὰ μισάνθρωπα
ταῦτα θρέμματα ὡς πολέμιον ὑποδέχονται πάντα ἐπισκεπτόμενον τὴν
Μονήν αὐτῶν. Ἐκ τούτων νοεῖ τις ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῇ Μονῇ δε-
ξίωσις· ὁ μὲν τῶν μοναχῶν, ῥακκενδύτης τις, ἐσθῆτα κιναρὰν ἐνδεδυμέ-
νος, ῥάσον πολύθυρον καὶ ταῖς ἐπιπτυχαῖς τῶν ῥακίων ποικίλον, ἰσά-
μενος παρὰ τὴν πύλην τοῦ περιβόλου μόλις ἤξιώσέ με ἀντιχαιρετισμοῦ,
οἱ δὲ λοιποὶ δύο προτροπάδην ἐκρύβησαν εἰς τὰς τρώγλας αὐτῶν, διότι
ἀληθεῖς τρώγλαι εἰσι τὰ κελλῖα. Μετέβην εὐθὺ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ
Ναΐσκου ὑποθέτων ὅτι ἠκολούθει μοί τις τῶν μοναχῶν· ἀλλὰ μετα-
στραφείς εἶδον ἑμαυτὸν μόνον ἀκολουθούμενον ὑπὸ τοῦ συνδοῦ ἀγω-
γέως· ἐφρόντισα τότε μόνος νὰ εὕρω κλίμακα καὶ ἐξήτασα τὸν τε Ναΐ-
σκον καὶ τὰς ἀγιογραφίας.

Ὁ Ναΐσκος εἶναι Βυζαντιακὸς ἐν σχήματι σταυροῦ μονόκογχος μή-
κους μέτρων 7, τοῦ ἀγίου βήματος μόνον 2.50, πλάτ. 4.80, στη-
ριζομένης τῆς στέγης ἐπὶ τριῶν ἀψίδων κατὰ μήκος, ὧν ἡ μεσαία ὑψη-
λοτέρα φέρει ἐν τῷ μέσῳ ἐπιγεγραμμένον τὸν Παντοκράτορα, καὶ δύο
ἡμιθολίων ἐρειδομένων ἐπὶ κογχῶν πλάτους 1.63 ἐν τοῖς τοίχοις τῶν
μακροτέρων πλευρῶν. Ἐχει μίαν θυρίδα ἐν τῷ ἱερῷ, δύο δὲ μείζονας
ἐν ταῖς δυοὶ κόγχαις, καὶ ὑπεράνω ἑκατέρας τούτων ἀνά δύο μικροτέ-
ρου μεγέθους, ἀπάσας μεθ' ἡμιθολίων. Ἐζωγραφήθη δὲ μεταγενεστέ-
ρος πολὺ ὁ ναὸς, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς τέχνης τῶν εἰκόνων καὶ τῶν λοι-
πῶν σκηνογραφιῶν. Πότε ὁμοῦς ἐκτίσθη ὁ Ναΐσκος οὐδαμῶθεν γίνεται
γνωστὸν, διότι οὐδαμῶς ὑπάρχει ἐπιγραφή τις οὐδὲ γραπτὸν τι μνη-
μεῖον σώζεται ἐν τῇ Μονῇ, πλὴν μιᾶς χρονολογίας γεγραμμένης ἐπὶ
τῆς εἰκόνας τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσιόντι τῆςδε:

ΣΤΗ ΑΡΞΙΕ (=1165)

ἥτις πιθανὸν νὰ σημαίνει τὸ ἔτος τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ναΐσκου, ὅπερ θὰ
ὑπῆρχε ποῦ τοῦ τοίχου σσημειωμένον, ὁ δὲ ζωγραφήσας μεταγενεστέ-
ρος τὸν Ναΐσκον θεώρησε καλὸν νὰ περισώσῃ αὐτὸ ἐπιγράψας ἐπὶ τῆς
εἰκόνας· διότι ἄλλως δὲν ἐξηγεῖται ἡ ὑπαρξίς μόνης ταύτης τῆς χρονο-
λογίας ἐπὶ εἰκόνας.

Ἐμπροσθεν τοῦ Ναΐσκου προσετέθη ἐν μεταγενεστέρῃ ἐποχῇ πρό-
νος μήκ. 3.65 πλάτ. 2.80 εἰς χρῆσιν τῶν κατηχομένων ἢ ὡς νάρθηξ.

Βιβλιοθήκης ἡ τοιοῦτου τινὸς οὐδὲ ἔχνος ὑπάρχει· διότι τὰ ὑπάρ-
χοντα βιβλία μετεκομίσθησαν, ὡς ἔμαθον, ἄγνωστον πότε, εἰς τὴν Μο-
νὴν Δουσίκου.

Ἐκ τούτων ἀφορμὴν λαμβάνοντες συνιστῶμεν τοῖς ἀρμοδίοις, ἵνα,

δπου αὶ Μοναὶ εἰσι καταφύγιον τῶν ὀκνηρῶν καὶ ἀέργων, ὡς ἡ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἣτις καὶ ἱκανὰς προσόδους ἔχει, διαλύσωσιν αὐτάς καὶ μεταχειρισθῶσι πρὸς ἰδρυσιν δημοτικῶν σχολείων τὰς προσόδους αὐτῶν, καταλίπωσι δὲ μόνον ἐκείνας, ἅς ἡ συνετὴ καὶ σώφρων διοίκησις τῶν ἡγουμένων κατέστησε χρησιμωτάτας, καὶ ἐργαστήριον οὐχὶ κηφῆνων παχυνομένων, ἀλλ' ἐργατῶν δραστηρίων καὶ φιλοπόνων, ὡς ἡ τοῦ Δουσίκου, περὶ τῆς λόγον ἐποιησάμεθα ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐστία» (*).

MONH AGIAS TRIADOS

(Ἐν Σκλαταίνῃ τῶν Ἀγραφῶν)

2

μὲν πόνος πολὺς, ὁ δ' ἀμητὸς βραχύς. Δὲν ὀκνήσαμεν ν' ἀναλάβωμεν μακρὰν πορείαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Μονῆς ἀκούσαντες παρά τινος μηχανικοῦ, ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ναὸς Βυζαντιακὸς παλαιὸς ἀρίστης τέχνης· ἀλλ' ἐψεύσθημεν τῶν ἐλπίδων, διότι ὁ ναὸς, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, εἶναι πολὺ μεταγενεστέρως ἐποχῆς, τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐν τούτοις ὅ,τι ἀπωλέσαμεν ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ μέρει ἐκερδίσαμεν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τῶν φυσικῶν καλλονῶν κατὰ τὴν πορείαν. Ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς Σκλαταίνας καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Μονὴν, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Μουζακίου, (**). ἐκεῖθεν δὲ μετὰ βραχὺ φέρει εἰς κοιλάδα μικράν, ἐν ἣ ὑπάρχει θέσις καλουμένη «παζάρι τοῦ Καραϊσκάκη», ἔνθα ἐτελεῖτο ἡ ἐβδομαδιαία ἀγορὰ τοῦ δήμου Γόμφων συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη, κατὰ τὴν σφαιρομένην παράδοσιν· εἶτα ἀκολουθεῖ τὸν ῥοῦν χειμάρρου τινός, οὗ ἐκατέρωθεν ὑπάρχουσι ἀγροὶ πρὸς σπορὰν ἰδίᾳ ἀραβοσίτου, καὶ στρεφόμενη πρὸς δεξιὰν δι' ἀνωφεροῦς ἀτραποῦ ἐπὶ τῶν κλιτύων ὁροσειρᾶς τῆς Πίνδου τελευτᾷ εἰς Σκλαταίνας, κακεῖθεν εἰς τὴν Μονὴν μετὰ τρεῖς ὥρας. Ἄλλ' οἷον παρίσταται τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως πρὸ τῶν ἐλθάντων ἐκ τοῦ κάλλους ὀφθαλμῶν τοῦ ὁδοιπόρου! Ἐκ δεξιᾶς μὲν κατὰ τὴν ἄνοδον ἀναφύονται λόφοι ἐπάλληλοι παμπληθεῖς

(*) Ἴδὲ «Ἐστίας» τοῦ ἔτους 1894 φυλλ. 21 καὶ 22.

(**) Ἴδὲ διατριβὴν ἡμῶν περὶ τῆς Μονῆς ἁγίου Γεωργίου.

κατάφυτοι, καὶ φάραγξ πορρωτέρω καὶ ὁ βουνὸς τῆς Γούρας ὡς γίγας ὀρθούμενος· ἐξ ἀριστερᾶς δὲ προφαίνονται διάφοροι κῶμαι κατηλωμένοι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς Πίνδου καὶ νομαὶ παχείαι καὶ ἀφθονοὶ καταρδευόμενοι ἐκ τῶν καταρρήγνυμένων ἐκ τῶν ὀρέων ὑδάτων, ἐν αἷς βόσκονται τὰ ποιμνία τῶν τε ὀρεινῶν καὶ τῶν πεδινῶν Θεσσαλῶν, τρέφοντα διὰ τῶν καρπῶν σύμπασαν τὴν Θεσσαλίαν καὶ πολὺ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀφθονία δὲ αὕτη καὶ ὁ πλοῦτος τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως παράγουσι ποικιλίαν εἰκόνων ἐκ τοῦ φυσικοῦ ταχέως διαδεχομένων ἀλλήλας καὶ μεταβαλλομένων, καὶ τὸ θέαμα εἶναι ἐξαισίσιον, αἶρον τὸν ὁδοιπόρον ἐκ τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ἄγον αὐτὸν εἰς κόσμον ὑπερφυσικόν, κόσμον ἀρρήτου τέρψεως καὶ θυμηθίας καὶ ψυχαγωγίας, ἐν ᾧ γεύεται τις καὶ πίνει καὶ εἰσπνεῖ ζωὴν, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι πόνος, οὐ στεναγμός, ἀλλὰ ζωὴ ἀτελεύτητος.

Ὅτε ἡμεῖς ἐπορευόμεθα εἰς τὴν Μονὴν μηνὶ Ἰουνίῳ ἀρχομένῳ ἦν ἐποχὴ θερισμοῦ μὲν τῶν πρωίμων καρπῶν, ποτισμοῦ δὲ τῶν ὀψίμων· πάντες οἱ κάτοικοι τῶν παρακειμένων τῇ ὁδῷ χωρίων εὕρισκοντο ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδες, οἱ μὲν θερίζοντες, οἱ δὲ ποτίζοντες τὸν ἀραβόσιτον, τινὲς δὲ ἀροτριῶντες τὴν γῆν, ἕτεροι δὲ παρασκευάζοντες τροφήν τοῖς ἐργαζομένοις· καὶ γυναῖκες δὲ αἱ μὲν θηλάζουσαι, αἱ δὲ βουκαλωσάαι ἐν αὐτοσχεδίσις λίκνοις τὰ νήπια, τινὲς δὲ καὶ ἐπιρράπτουσαι τὰ ἐνδύματα· διότι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν γίνεται μετοικεσία τῶν κατοίκων εἰς τοὺς ἀγρούς, ὀλίγων τινῶν γερόντων παραμενοντων ἐν τοῖς χωρίοις πρὸς φυλακὴν.

Ἡ Μονὴ ὑπέρεκειται τῆς Σκλαταινῆς 20 λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπὶ μικροῦ ὄροπεδίου σχηματιζομένου ἐπὶ τινος τῶν κλιτύων τῆς Πίνδου, ἧς ἡ κορυφὴ καλεῖται *Neráda*, συγκειμένη ἐκ περιβάλου, ἐν ᾧ εἰσιν ὀλίγα κελλία πενιχρότατα καὶ παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένα, καὶ τοῦ ναοῦ ἐν τῷ μέσῳ· ἐξω δὲ παρὰ τὴν πύλην ὑπάρχει κρήνη ὑδατος ψυχροτάτου καὶ ἡδίστου τὴν γεῦσιν καὶ πεπτικωτάτου. Ἐν τῇ εἰσόδῳ ἐδεξιῶσατο ἡμᾶς μοναχὴ τις μονάζουσα ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἐξένισε πάνυ φιλοφρόνως, διότι ὁ μόνος μοναχὸς ὁ καὶ ἡγούμενος εὕρισκετο εἰς περιουσίαν ἀνά τὰς κώμας πρὸς συλλογὴν ἐράνων. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐν ἄλλαις Μοναῖς ἀρρένων μονάζουσι καὶ καλογραῖαι, ὡς ἐν τῇ τῆς Γούρας, καὶ ἀλλαχοῦ. Ἡ Μονὴ αὕτη ἤκμαζε πρὸ εἰκοσαετίας, ἀλλὰ κατεστράφη, συλήσαντος αὐτὴν ἡγουμένου τινὸς καὶ πωλήσαντος πάντα τὰ πολυτίμα σκευῆ καὶ βιβλία, οὗ τὸ ὄνομα εἶναι παραδεδομένον εἰς αἰῶνιον κατάραν· νῦν δ' εἶναι πενεστάτη, μόνην πρόσδοον ἔχουσα ὀλίγους ἀγρούς, ὀλίγα πρόβατα καὶ τὴν συνδρομὴν τῶν χριστιανῶν.

Ἡ ἀρχαία Μονὴ μετὰ τοῦ Ναοῦ ἐκάθη τῇ 22^α Μαρτίου 1740ου, ὁ δὲ σφζόμενος Ναὸς μετὰ τοῦ ἡμίσεος περιβάλου ἐκτίσθη τῇ 22^α Μαρτίου 1742ου, καὶ τὸ ἕτερον ἡμῖσι τοῦ περιβάλου τῷ 1744ω, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ σημειώσεως γεγραμμένης διὰ χειρὸς ἐν τέλει Μηναιίου τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἐκδεδομένου *Ἐρετήσιον* ἔτει ἀπὸ τῆς Θεογορίας *αψ. 16* παρὰ *Νικολάω Γλυκεῖ* τῷ ἐξ Ἰωαννίνων ἐχούσης ὧδε :

«† αψμ' ἐκάθηεν τὸ μοναστήρ μαρτίου κβ'. αψμβ' ἐκτίσκαμν τὴν

εκλίσθαν μαρτίου κβ' και ἐφθάσαμεν, και τιν μεσὴ περιοχὴν· αψμδ τὸ ἐτιλίσαμεν ὄλου».

Ὁ ναὸς εἶναι Βυζαντιτικοῦ ρυθμοῦ ἐν σχήματι σταυροῦ μονόκογχος μετὰ δύο κατὰ τὰς μακροτέρας πλευρὰς πλατυτέρων κογχῶν και τροῦλλου στηριζομένου ἐπὶ τεσσάρων κίωνων φέροντος ἐν τῷ μέσῳ γεγραμμένον τὸν Παντοκράτορα, οὗ κύκλῳ τάδε : α' Εξ Οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ Κύριος εἶδεν πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν ὁ συνιεῖς εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν και ποιῶν αὐτὴν τρέμειν». Σύγκειται δ' ἐκ τοῦ κυρίως ναοῦ μήκ. 9.85 και πλάτ. 9.20 και προναοῦ μήκ. 2.70 και πλ. 6.70 ἔχοντος ἄνω δευτερον θόλον, ἀλλὰ πάνυ ταπεινὸν στηριζόμενον ἐπὶ κογχῶν δύο μὴ καταληγουσῶν μέχρι τῆς γῆς.

Ἐν αὐτῷ ὑπάρχει εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἥτις, κατὰ τὴν παράδοσιν, διεσωθῆ ἐκ τῆς Μονῆς τῆς κειμένης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀμφιθεατρικοῦ λόφου, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Γόμφοι και ἐν Βυζαντιτικοῖς χρόνοις ἡ Ἐπισκοπή, ἐν χώρῳ καλουμένῳ σήμερον Παλιμοροάστηρον, ἀφρανθίσις ἀγνωστον πότε. Ὑπάρχει δὲ και ἑτέρα παλαιὰ εἰκὼν τῆς Παναγίας διασωθεῖσα ἐκ τῆς τῷ 1740ῳ πυρποληθείσης Μονῆς.

Ὡσαύτως ἐν αὐτῷ ὑπάρχει εἰκὼν τῆς ἁγίας Τριάδος παριστώσα τρία πρόσωπα περωτά, και ἄνω μὲν :

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΡΙΛΟΜΗΝΕΣΗΤΙΤΩΔΟΛΟΘΩΤΕΡΜΟΝΑΧΔΙΟΝΥΣΙΘ

κάτω δὲ παρὰ τοὺς πόδας ἔχουσα :

α Τ μφε' Αυγούσου ιη' ἐν μοσχοβία.

Ὡσαύτως ἑτέρα εἰκὼν μικρὰ παριστώσα τὴν Παναγίαν ἔχουσαν ἐν ἀγκάλαις τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἧς ὀπισθεν ὑπάρχει ἡδε ἡ σημείωσις : «αὕτη ἡ εἰκόνα εἶνε τοῦ Στεργίου ρούβλια παρμένη 2 ἀπ' τὴν μοσχοβία ζνα' (=7051=1543)».

Ἐπὶ εἰκόνας δὲ παριστώσης τὴν ἁγίαν Τριάδα φέρονται κάτω τῆς παραστάσεως τάδε τὰ ἄμουςα και ἀδιανόητα.

- α † Ὁρξ τὸ κίλλος και ναοῦ λοιπὴν χίριν. Τῆς ζωποιοῦ, και ἀνάρχου [Τριάδος, ἀλγει δι' ὄνπερ σατὰν ὁ βροτοκτόνος, πολλὰς μηχανὰς κατ' αὐτοῦ πρὶν συμ- ἐμπρησμένον οἶμοι και φθορὰν παρ' ἐλπίδα. Ἰωσήφ ἐστὶ μόχθος ἀρχη- [ράφας 5. γοῦ πάσης νῦν τῆς χορείας τῆς τελοῦσης ἐνθάδε· ἁμοῦ σὺν αὐτῷ Διονύσιος πάλιν συνεργὸς ἔργῳ τε και λόγῳ εὐρέθη· ἐν ἐσχαΤιᾷ τῶν χρόνων τῶν δυσκόλων νέων τ' ἀναγκῶν τῶνδε τῶν πολυ- πλόκων. Ἰστω δὲ πᾶς τις ὅς μετ' αὐτοὺς ἐνθάδε ἔργω βιώσαι μέ- χρι τέμματος βίου ρυσθῆναι· πάντων τῶν ἐκεῖσε κειμένων, 10. ὁρθῶς γεέννη ἔκρινε τῇ μελλούσῃ διηγεκῶς εἰς νοῦν ἔχειν τὰ τῶν πάλαι ἔγνη προεπόντως, κἀπὶ τούτων ρυθμίζειν ἀεὶ λογι- σμοὺς και λόγους ὥσπερ θέμις. Κεῖνος γὰρ αὐτῶν καις μιμη- τῆς τι εὐστόχως ὅστις πρὸ παντὸς ἠγάπησεν εὐλόγως νοεῖν κατ' ἄκρου και τελεῖν πράξεις τούτων. Οὗτος πείνυται 15. τ' οἱ δ' ἄτσοσι· σκιαί. Ἰδῶν καλῶς γε και συνεις ὥσπερ ἔδει. Σεσωσμένην

τε τὴν ὁδὸν τὴν σὴν πόνω, ἄγειν φιλοῦσαν τοὺς βαδίζοντας πρὸς φῶς. Μη-
δεις ἀδελφοὶ μὴ ταραττέσθω ὅτι βαρεῖα δὴπου καὶ πόνων πληρεστάτη
ρου**Ε**ν**Ε**ὶ γὰρ δεσμῶν καὶ γεέννης παμφάγου ὅσους φιλεῖ γε καὶ κακῶν ἀπαλ-
λάττει. Σκέπεις δὲ πάσης ὦ Τριάς σκευωρίας, Ἰσοσθενῆς ἀναρχε εὐλογη-
20. μένη, ὃν εἰς σὸν ὕμνον δοῦλοι σοὶ θεῖον ναὸν σπουδῇ καὶ μόχθῳ νῦν ἔπηξαν
κοσμίως».

Ἔτος 1758.

Ὁ Ναὸς εἶναι ἐζωγραφημένος ἅπας διὰ παντοίων ἀγιογραφιῶν ἀτε-
λοῦς τέχνης· ἄνω δὲ τῆς θύρας ὑπάρχει ἡδε ἡ ἐπιγραφή ὑπὸ τοῦ αὐ-
τοῦ ἀπαιδεύτου γραφεῖσα, ὃς ἔγραψε καὶ τὴν ἐπὶ τῆς εἰκόνος

«Ἔτος ΖΣΕΣ ἀπὸ Χριστοῦ αἰψὴ κατὰ μῆνα νοέμβριον
† Ἄναξ ἀναρχε πατὴρ ἀνάρχου λόγε Ἰησοῦ φιλάνθρωπε Μαρίας Γόνε
Σὺν τῷ ναῷ σου φρούρει ἀεὶ καὶ σκέπε τοὺς σοὶ τελούντας προσφορῶν
καὶ λατρείαν. Ἄνιστορήθη ὁ Πάνσεπτος οὗτος Ναὸς τιμώμενον μὲν
ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, ὑποκείμενον δὲ κα-
5 τὰ πάντα τῆς ἱεράς καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς, Πατριαρχεύοντος τοῦ Παναγιω-
Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίου Σεραφεῖμ, Ἀρχιερατεύοντος [τάτου
Φαναρίου Μκαρίας, Ἐφημερεύοντες ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ Πατὴρ ἡμῶν
Ἰωσήφ καὶ ἐτέρων συλλειτουργῶν Διονυσίου, Δανιήλ, Ἀνανίου, Παρθενίου, Σε-
[ραφεῖμ,
Ἄρσενίου τῶν ἱερομονάχων καὶ Ἀνθίμου μοναχοῦ. Διὰ ἐξόδοις καὶ κόποις
[Ἰωσήφ καὶ Διονυσίου
10. διὰ χειρὸς ταπεινοῦ Θεοδώρου ἱερέως τοῦ ἐκ κώμης Ἀγυᾶς».

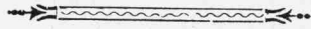
Βιβλιοθήκη δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ Μονῇ· ἀλλ' ἐν περισφωζομένῃ ἐκδό-
σεως τῶν ἔργων τοῦ Μεγ. Βασιλείου ἐν μεγάλῳ σχήματι μετὰ σημειώσεων
καὶ παρατηρήσεων τοῦ «Frontonis Ducae Burdegalensis Soci-
etatis Jesu Theologi» σελ. 1—85 καὶ τοῦ «Federici Morelli
Professorum Reg. Decani» σ. 86—95 Parisiis 1618—καὶ μιᾶς
Παλαιᾶς Διαθήκης «Jesu Christi Δ. Ν. Novum Testamentum,
sive foedus, graece et Latine, Theodoro Beya interprete.
Anno MDLXV (1565). Excudebat Henzicus Stephanus al-
lustris viri Huldrici Juggeri Aypographus» φαίνεται· ὅτι ἡ
Μονὴ εἶχε πλουσίαν βιβλιοθήκην· ἀλλὰ μέρος μὲν τῶν βιβλίων ἐγένετο
παρναλώμα τοῦ πυρός, τινὰ δὲ καὶ ἐξημπολήθησαν ὑπὸ ἀμαθῶν καὶ
ἀσεβῶν μοναχῶν.

Ἡ ἀποψὶς ἀπὸ τῆς Μονῆς πρωίως μάλιστα ἡ ἐσπέρας περὶ τὴν
δύσιν τοῦ ἡλίου εἶναι ἰθυμασία καὶ ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς ὑπερβάλ-
λουσα τῷ κάλλει καὶ τῇ ποικιλίᾳ πάσας τὰς λοιπὰς, ὃς μέχρι τοῦδε
περιέγραψα. Ἡ περίξ φύσις εἶναι ἀχμαιοτάτη· δάση καστανεῶν περι-
βάλλουσι τὴν Μονὴν καὶ ἀγροὶ χλοερώτατοι καὶ φάραγγες, εἰς ἃς κα-
ταπίπτουσι τὰ ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων ῥέοντα ὕδατα, ποιοῦντα πα-
ράδοξόν τινα κρότον ἐν τῇ περιβαλλούσῃ ἡρεμίᾳ. Πρὸς ἀνατολὰς προ-
φαίνεται τμήμα τοῦ Θεσσαλικοῦ πεδίου τὸ πρὸς τὴν *Akharinar*, (ἐν ᾗ
τὸ ὄριζοποιεῖον τοῦ *Χρηστάκη Ζωγράφου*) καὶ εἰς τὸ βῆθος μολὶς δια-
κρίνεται ἐντὸς ἀγλῶς ἡ Ὅσσα μᾶλλον ὡς ἐν εἰκόνι· ἢ ἐν τῇ φύσει ὑπάρ-

χουσα· ἔμπροσθεν πρὸς βορρᾶν ὁ Ἴταμος σύσκιος ὑπὸ ἐλατῶν καὶ ἐπὶ τῆς κλιτύος αὐτοῦ προσηλωμένον τὸ χωρίον Πορτῆ· ἐξ ἀριστερῶν τούτου τὸ στενὸν τῶν Μεγάλων Πυλῶν καὶ ὑπὲρ αὐτὸ δύο ὀξύταται φαλακρὰ κορυφαὶ τοῦ Κόζιακα, καὶ εἰς τὸ βάθος μακρὰν διαφαίνονται οἱ βράχοι τῶν Μετεώρων δίκην γιγάντων ἀπολιθωθέντων ἢ μᾶλλον ἀπανθρακωθέντων ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διὸς μετὰ τὴν γιγαντομαχίαν, καὶ πρὸβρωτέρω χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ τῶν ὄρεων τοῦ δήμου Αἰθίων, καὶ πρὸς δυσμὰς ἡ κορυφὴ τῆς Πίνδου Νεράϊδα καὶ ἑτέρα ἐπίσης ὑψηλὴ καλουμένη Χήρα· κάτω δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας λόφοι· κατάφυτοι ὑπὸ δρυῶν πυκνοτάτων, καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἀμπελώνων καὶ ἐσπαρμένων ἀγρῶν τὰ χωρία Σκλάταινα καὶ Βατσουρζά, ὧν αἱ στέγαι κεκαλυμμέναι διὰ πλακῶν ἰδιοφυῶν ἐκ παρίνου εὐθρύπτου λίθου, παρέχουσιν ὄψιν χιονοσκεπῶν οἰκιῶν ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ, ὁπότεν ἀκούονται ἐσπέρας τὸ σήμαντρον καὶ οἱ κῶδωνες τοῦ ναοῦ καλοῦντες εἰς ἐκκλησιασμόν περὶ λύχων ἀφ᾽ αὐτοὺς ἐργαζομένους δι' ἡμέρας χωρικούς.

† Ν. Γ. ΧΑΤΖΗ ΖΩΓΙΔΗΣ

Ἡ ἘΛΠΙΔΑ ΜΟΥ

ΣΤΡΙΓΓΑ κολασμένη 'ς ἄγριο μονοπάτι
'βγήκε νὰ φιλήσῃ πάρωρο διαβάτη,
μὰ τὴν πρόλαβε ὁ ἦλιος καὶ 'ς τὸν τρομαγμὸ τῆς
ἄρπαξ' ἕνας βᾶτος τὸ 'πουκάμισό τῆς.

Καὶ 'ς τὸ χάραμερι μιὰ γαλάζια κόρη
ρόδα ἀναζητῶντας νύρε τὸ ἀποφόρι·
μὰ ἡ θλιμμένη μόλις τὸ φορεῖ 'ς τὸ σῶμα,
γίνετ' εὐθύς ὄλη φλόγα, στάχτη, χῶμα.

'Στὸ ἄγριο μονοπάτι, ὅπου τώρα ὁ μπᾶτης
κλαίει μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι τῆ νεκρῆ ὀμορφιά τῆς,
ἔρμος τὴν καμμένη κράζω κορασίδα,
κράζω τῆ γαλάζια τῆς ψυχῆς μου ἐλπίδα.

Καὶ ὄντας κουρασμένος ροβολῶ 'ς τὴ βίγλα,
καρτερωῶ ἀπ' τὸν ἄδην νὰ προβάλλῃ ἡ στριγγα,
γιὰ νὰ με φιλήσῃ 'ς τὸ χλωμὸ μου στόμα
καὶ νὰ γείνω ὁ μαῦρος φλόγα, στάχτη, χῶμα.

(1901)

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

